

Vävd av många

Församlingsinstruktion

Borås pastorat 2023-2026

Vävd av många

Församlingsinstruktionen är det viktigaste lokala mål- och styrdokumentet för Borås pastorat och den berättar om hur pastoratet under åren 2023–2026 vill ta sig an den grundläggande uppgiften, det vill säga att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Församlingsinstruktionen består av en teologisk grundsyn, en omvärldsanalys, en barnkonsekvensanalys och ett pastoralt program. Den teologiska grundsynen handlar om hur Borås pastorat uppfattar sin roll som kyrka, omvärldsanalysen om relationen till omvärlden och det pastorala programmet om hur man lokalt vill arbeta med den grundläggande uppgiften i Borås. Hela församlingsinstruktionen ska genomsyras av ett barnperspektiv och i barnkonsekvensanalysen kommer barn till tals.

Församlingsinstruktionen har formulerats i dialog mellan förtroendevalda, ideella och anställda medarbetare, engagerade församlingsbor samt representanter från Skara stift. Den godkänns av kyrkoherde, kyrkofullmäktige och domkapitel.

Foto: Ikon

Teologisk grundsyn

Borås pastorat är en del av Svenska kyrkan som är en evangelisk-luthersk kyrka. Pastoratet tillhör Skara stift samt Redvägs och Ås kontrakt. För Svenska kyrkan och Borås pastorat är det viktigt att vara del av ett bredare kristet sammanhang – den världsvida kyrkan.

Budskapet om Jesus Kristus är centrum i kristen teologi. Pastoratets uppgift blir mot denna bakgrund att tillsammans med andra i Skara stift tala tydligt om Jesus i ord och handling. I en tid som många gånger upplevs som orolig, kravfylld och komplicerad kan det vara befriande att påminna sig om att kristendomen i luthersk tradition inte främst handlar om vad vi människor gör för Gud, utan om vad Gud har gjort för alla människor.

Gud har skapat människan till sin avbild och har själv i Jesus identifierat sig med varje människa – även den mest utsatta. Uppgiften för Borås pastorat blir därför inte bara att i ord och handling tala tydligt om Jesus, utan också om att se Jesus i varje medmänniska. Utgår man från detta synsätt har alla människor en inneboende värdighet som inte får kränkas. Tanken på att människan kan värnas genom att dominerande normer ifrågasätts kan ses som en del av arvet från reformationen. Borås pastorat vill förvalta detta arv genom att vara en inkluderande miljö som bejakar mångfald och har en konstruktiv kritik av rådande normer.

Utifrån luthersk tro är det viktigt att skilja mellan å ena sidan Guds uppgift att frälsa och å andra sidan människans uppdrag som handlar om att peka på och se Kristus. Till sin hjälp har människan kyrkan där sakramenten förvaltas och Guds ord förkunnas. Kallelsen att följa Kristus erbjuds alla människor. Dopet är vägen in i kyrkan och gudstjänsten det nav kring vilket kyrkans liv kretsar. Borås pastorat vill värna hela Guds skapelse.

I Svenska kyrkan intar barnen en särställning. Det är av största vikt att barn och unga både inkluderas i det kyrkliga vardagsarbetet och när större beslut fattas. Deras röster måste få höras och deras perspektiv bli förstådda. Barn och unga kan bredda färgsättningen när nya trådar fogas till den väv som många generationer under årens lopp varit med och format.

Omvärld i förändring

Borås – en växande kommun

Borås kommun har cirka 114 000 invånare och är Västra Götalands näst största och Sveriges trettonde största kommun. Tätorten är även centralort i Sjuhäradsbygden som är känd för sin knalleanda. Borås är också en del av den större expansiva region som omger Göteborg. Kommunen har en historia som präglas av företagsamhet och textilindustri. Idag är det textila arvet en viktig bas som binder samman utbildning, forskning och näringsliv i kommunen.

Borås har ett strategiskt läge längs riksväg 40 mellan Göteborg och Jönköping och det är inte långt till Landvetter flygplats. Det är fler människor som pendlar till än från Borås. Sträckan mellan Borås och Göteborg är Sveriges tredje största pendlingsstråk. Om den planerade Götalandsbanan som ska binda ihop Borås med Göteborg och Jönköping och i förlängningen även Linköping, Norrköping och Stockholm blir verklighet kommer pendlingsmöjligheterna att omfatta en ännu större region än idag.

Borås kommun fortsätter sannolikt att växa. Enligt kommunens egna beräkningar kommer det finnas cirka 140 000 invånare 2035. Utifrån samma beräkningar kommer nästan 900 nya bostäder behöva byggas årligen fram till 2035. Till detta kommer ett behov av nya företagslokaler.

Många språk, kulturer och trosuppfattningar

Borås har en historia av att vara en stad där många språk talas. Även här spelar det textila arvet en viktig roll. Under decennierna som följde andra världskriget rekryterade Borås tekoindustrier arbetskraft från utlandet – inte minst från Finland. Detta har resulterat i att Borås kommun utgör ett finskt förvaltningsområde, vilket bland annat ger finskspråkiga invånare rätt till förskoleverksamhet och äldreomsorg på finska. Idag finns kunskapsbaserade institutioner som Högskolan i Borås, Södra Älvsborgs sjukhus och RISE med inriktning mot olika branscher där internationella kontakter knyts.

Under lång tid har även migranter sökt sig till Borås. Många av dem har gjort det för att slippa krig och förtryck. Nästan var fjärde person som bor i Borås kommun är född utanför Sveriges gränser. Läger man till dem som är födda i Sverige men har två utlandsfödda föräldrar handlar det om mer än var tredje boråsare. Totalt rör det sig om människor med rötter i cirka 120 länder. Det talas med andra ord en mängd olika språk och det finns många olika kulturer i Borås. Tänker man dessutom på skillnader mellan olika generationer kan man konstatera att mångfalden är stor och att det är en utmaning för kyrkan att i detta hitta ett tilltal som upplevs som relevant.

Foto: Per Aronson, Christin Henryd, Eleonore Svensäter, Ulf Esborn, David Ottvall, Anna Sigge

Det finns också en betydande religiös mångfald i Borås. Förutom Svenska kyrkan finns katolska kyrkan, ortodoxa kyrkor och flera traditionella frikyrkor. I Borås bor människor som identifierar sig med alla de stora världsreligionerna – den stora majoriteten av dem utgörs av muslimer. Likaså finns många som inte identifierar sig med någon religion alls.

Ett stort pastorat

Pastoratet utgörs i princip av Borås tätort. Serviceorterna Fristad, Sandared, Viskafors och Dalsjöfors med omnejd som ligger i kommunen tillhör andra pastorat och församlingar. Borås pastorat har 76 040 invånare. Av dessa är 33 692 kyrkotillhöriga (44 procent). Detta innebär att 13 procent av alla människor i Skara stift (584 250) bor i Borås pastorat samt att 10 procent av alla stiftets kyrkotillhöriga (343 187) bor här.

Borås pastorat bildades 1 januari 2014 när Caroli församling, Gustav Adolfs församling och Brämhults församling gick samman i ett gemensamt pastorat. Pastoratet består av tre församlingar. I Brämhults församling bor 5 194 människor varav 3 053 är kyrkotillhöriga (59 procent), i Caroli församling 30 620 varav 13 041 är kyrkotillhöriga (43 procent) och i Gustav Adolfs församling 40 226 varav 17 598 är kyrkotillhöriga (44 procent).

Förändringar

Under de senaste decennierna har Svenska kyrkans roll i Borås förändrats på ett märkbart sätt. Utvecklingen har gått från att vara en statskyrka där nästan hela befolkningen är medlemmar till att bli en kyrka där dopet är medlemsgrundande och där mindre än hälften av dem som bor i pastoratet är tillhöriga. Går man tillbaka fyra år i tiden och jämför med när den förra församlingsinstruktionen antogs har antalet kyrkotillhöriga i pastoratet sjunkit med 6,5 procentenheter. Deltagande i söndagens huvudgudstjänster sjunker, liksom antalet dop och konfirmationer samt andelen kyrkliga vigslar och begravningar.

Mycket talar för att kyrkotillhörigheten kommer fortsätta sjunka. Samtidigt har Svenska kyrkan ett lagstadgat uppdrag från staten att vara en öppen folkkyrka, som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet, där uppgiften är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission (SFS 1998:1591). Här har Borås pastorat en lång historia av nära samarbeten med externa aktörer som Borås kommun, Högskolan i Borås, Kriminalvården och Södra Älvsborgs Sjukhus.

Ser man tillbaka upptäcker man att Svenska kyrkan i Borås hela tiden har förändrats. År 1939 ägde en pastoratsdelning rum och under 1900-talets andra hälft tillkom flera distriktskyrkor. Sedan distriktskyrkorna byggdes har människor blivit mer rörliga och kyrkan finns närvarande på flera arenor utanför de egna lokalerna. Både Caroli kyrka och Gustav Adolfs kyrka fungerar som mötesplatser för hela staden och Brämhults kyrka samlar människor från stora delar av kommunen för dop och vigslar. En utredning från 2021 som kyrkorådet beställt visar att den nuvarande församlingsindelningen inte längre är ändamålsenlig.

Det är naturligt att kyrkliga strukturer utvecklas när tillvaron förändras. Utmaningen att vara närvarande handlar ofta om att på bästa sätt använda pastoratets resurser för att kunna vara där människor är. Ett sätt att göra detta är att planera för ett mer effektivt nyttjande av pastoratets fastigheter, där många enligt den egna lokalförsörjningsplanen har en låg nyttjandegrad.

Oro

Vi lever i en tid som på många sätt präglas av oro. Ungefär samtidigt som restriktionerna i Sverige för covid-19 togs bort i februari 2022, blev människor över hela världen brutalt påmind om det ändrade säkerhetsläget då Ryssland invaderade Ukraina. Vi står inför ett förändrat säkerhetspolitiskt läge i Sverige, Europa och världen som kommer att påverka tillvaron under lång tid framöver. Många av de största utmaningarna för dem som bor i Borås är globala. I spåren av militär osäkerhet följer ekonomisk och digital sårbarhet. Dessutom är arbetet med hållbar utveckling avgörande då vi har en global klimatkris som kanske är mänsklighetens största gemensamma utmaning någonsin.

Det kan finnas en risk att stora globala frågor gör att lokala utmaningar glöms bort. Borås är delvis en segregerad stad där några områden klassas som särskilt utsatta av polisen. Vissa människor lever i ekonomisk utsatthet. Andra berättar om en upplevd otrygghet på grund av att man tillhör en minoritetsgrupp. Oavsett om problemen är globala eller lokala är barnen alltid särskilt sårbara.

Som kyrka behöver man samtidigt ta ett steg till och ställa frågan om vad som händer inuti människor som lever i en osäker tid. När det gäller ungdomar ser World Economic Forum allvarigt på att många unga i stora delar av världen är desillusionerade och lever i en tid som präglas av förlorade möjligheter. Det är ingen överdrift att säga att många av dagens människor – oavsett om de bor i Borås eller inte – känner oro. Oron tangerar ofta de stora livsfrågorna om liv, död och tillvarons mening. Mitt i allt detta har kyrkan en uppgift att vara närvarande och hitta ett tilltal som når människor på djupet och som väcker hopp.

Utmaningar

Sammanfattar man utmaningarna för Borås pastorat utifrån ovanstående analys kan man konstatera att vi har att göra med ett stort pastorat som verkar i en växande kommun där kyrkotillhörigheten sjunker, vilket på sikt leder till ett minskat budgetutrymme. Detta gör att frågan om hur människor blir delaktiga, hur barns perspektiv tas tillvara och hur kyrkans resurser bäst används blir avgörande.

Det blir viktigt att beakta den mångfald som finns när det gäller språk, värderingar, religion, samlevnadsformer, kulturer och socioekonomiska levnadsförhållanden. I processen som det innebär att arbeta med de här utmaningarna vill Borås pastorat undvika enkla svar på komplexa frågor. Pastoratet vill därför särskilt lyfta fram den potential som finns i sammanhang som präglas av mångfald och öppenhet. Även frågan om hur ändamålsenlig församlingsindelningen är, vilka arenor kyrkan syns på, hur pastoratets fastigheter nyttjas, lämpliga förhållningssätt till förändringar i och utanför kyrkan samt den oro som många upplever behöver uppmärksammas.

Barnkonsekvensanalys

När församlingsinstruktionen skrivits har ambitionen varit att formulera den grundläggande uppgiften utifrån tanken på barnens bästa. Som utgångspunkt för detta har en barnkonsekvensanalys tagits fram med fokus på barnens situation i Borås pastorat (0–18 år). Där har bland annat samtal om barns situation och förväntningar på kyrkan förts med barn och medarbetare.

Huvudsyftet med att göra en barnkonsekvensanalys är att få upp ögonen för frågor som är viktiga för barn. Det handlar om att i allt arbete hitta en anda där barns perspektiv inkluderas. Oavsett om det handlar om planeringen av en budget, det kommande årets gudstjänster eller förändringar på begravningsplatserna ska ett barnperspektiv inkluderas. Formuleringarna i församlingsinstruktionen ska vara så tydliga att barn inte kan glömmas bort i det konkreta arbetet som utförs i Borås pastorat.

Utifrån barnkonsekvensanalysen bör verksamheten i Borås pastorat välkomna alla barn och särskilt ta hänsyn till att:

- Barns utsatthet i form av ensamhet, exploatering och psykisk ohälsa har ökat under pandemin på grund av social distansering och minskad kontakt med vuxen-världen. Detta innebär att barns hälsa, trygghet, delaktighet, stöd och skydd har försämrats. Borås pastorat behöver erbjuda trygga mötesplatser för barn.
- Barn som lever i ekonomisk utsatthet riskerar högre grad av utanförskap eftersom många barnaktiviteter i dagens samhälle kostar pengar. Verksamhet för barn i Borås pastorat bör vara kostnadsfri så att även de som lever i ekonomisk utsatthet inkluderas.
- Vuxnas närvaro är viktig för barn. Medarbetare i Borås pastorat behöver särskilt tänka på detta i relation till barn som har svagt föräldrastöd.
- Kunskap om och erfarenhet av kristen tro sjunker bland barn och även bland många vuxna runt omkring dem. Borås pastorat behöver erbjuda gudstjänster, andakter och undervisning om kristen tro på barns villkor.

I samtalen som förts med barn när barnkonsekvensanalysen tagits fram har flera tankar om pastoratets verksamhet lyfts.

Bland annat uttrycker barn önskemål om:

- Att vuxna i kyrkan inte bara talar om utan också med dem.
- Att Borås pastorat har kontinuerlig dialog med barn för att kunna ta ställning i frågor som de tycker är viktiga.
- Gudstjänster där de är delaktiga, där det händer något och där den som har ordet inte pratar för länge.
- Att kyrkan ska vara en plats där de känner sig trygga, upplever gemenskap och stärks i sin tro.

Pastoralt program

Den grundläggande uppgiften

Det pastorala programmet berättar om hur Svenska kyrkans grundläggande uppgift ska utföras i Borås.

Kyrkoordningen formulerar den grundläggande uppgiften på följande sätt:

Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt att utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

(KO, inledning till andra avdelningen)

Kyrkoordningen har ett tydligt fokus. Allt kyrkligt arbete som inte handlar om att utföra den grundläggande uppgiften är stöd för och en konsekvens av denna uppgift. Det pastorala programmet handlar huvudsakligen om målsättningar. Fokus är med andra ord mer inriktat mot vad Borås pastorat vill göra än vad pastoratet faktiskt gör.

Foto: David Ottvall

Gudstjänst

Gudstjänsten är församlingslivets centrum. Den är hela församlingens gåva och uppgift. Människor som vistas i församlingen ska känna sig välkomna till gudstjänsten med sina erfarenheter och livsfrågor. Detta gäller särskilt barn, men även alla vuxna som av någon anledning känner en tveksamhet om de passar in i gudstjänstgemenskapen. Alla som samlas till gudstjänst gestaltar den tillsammans, men präst, musiker och kyrkvårdar har ett särskilt ansvar för att forma en gudstjänst som upplevs relevant och där människor känner sig inkluderade.

Mission

Tanken på Guds sändning till världen är central i förståelsen av mission. Borås pastorat är en del av denna sändning. Missionen kan aldrig handla om att kyrkor ska få inflytande på andra människors bekostnad. Sändningen handlar om att tydliggöra Guds kärlek till världen där kyrkan får vara en hoppets gemenskap. Sändningen gäller tillvaron i dess helhet och inkluderar allt som handlar om att upprätta människan, skapelsen och att tydliggöra det glada budskapet om Guds kärlek i Kristus. Lokalt i Borås handlar missionsuppdraget om att både i symbolisk och bokstavlig mening synas på torget – det vill säga vara närvarande på offentliga platser. I nära anslutning till detta ligger målsättningen att som kyrka synas i media och vara en teologisk röst som ger perspektiv på olika samhällsfrågor.

I Borås liksom i stora delar av Svenska kyrkan i övrigt verkar det finnas en bristande vana av att reflektera över innebörden i missionsuppdraget. Det är en utmaning för Borås pastorat att inspirera till samtal som fördjupar förståelsen för vad det innebär att vara en missionerande kyrka.

Diakoni

Kyrkans diakonala uppgift handlar om att med Jesus som förebild stå på de förtrycktas sida. När Jesus går mot Golgata identifierar sig Gud med de mest utsatta och föraktade. Ett mer inkluderande förhållningssätt är svårt att föreställa sig. Den stora och svåra och kanske ibland provocerande utmaningen för kyrkan blir utifrån detta perspektiv att se Jesus i alla människor.

Ett diakonalt förhållningssätt handlar ofta om att vara medvandrare när livet är svårt. Samtidigt har kyrkan också ett uppdrag att ge röst åt dem som få eller ingen lyssnar på – även när det är obekvämt. Kyrkan har ett särskilt ansvar att säga ifrån när människors värdighet kränks. Det gäller särskilt barn. Borås pastorat vill sträva efter att barns situation medvetandegörs i det diakonala uppdraget. Barn som växer upp i sammanhang som präglas av arbetslöshet, psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet är särskilt utsatta liksom barn som har varit på flykt, förlorat en förälder eller ett syskon eller som hotas av utvisning från Sverige.

Tron på att Gud är med även när det är svårt kan bära människor som axlar det diakonala uppdraget. Det diakonala uppdraget utgår från gudstjänsten och har en självskriven plats i kyrkans förbön. Alla som arbetar diakonalt – ideella och anställda – har möjlighet att lämna det som känns övermäktigt i Guds händer.

Foto: David Ottvall

Undervisning

Borås pastorat vill vara en god lärandemiljö för alla åldrar där ett särskilt fokus läggs på barn och unga. Människor ska kunna hitta olika sammanhang för undervisning, samtal och reflektion. En grupp kanske vänder sig till nyfikna sökare medan en annan vänder sig till dem som önskar en tydligare fördjupning. Om pastoratet skapar stimulerande miljöer för lärande formas samtidigt goda miljöer för rekrytering av medarbetare.

Borås pastorat vill tydliggöra sambandet mellan undervisning och dop eftersom pastoratet enligt kyrkoordningen har en skyldighet att erbjuda dopundervisning till alla som är bosatta i pastoratet och som tillhör Svenska kyrkan (KO, 19 kap. 6 §). Dopundervisning handlar om själva dopet men också om det kristna livet i stort. Borås pastorat har som avsikt att under 2023–2026 arbeta fram en konfirmandpastoral, revidera befintlig plan för lärande och undervisning samt tydliggöra musiken som resurs i undervisningen.

Pastoratet driver tre förskolor i egen regi. Förskolornas verksamhet styrs av Skollagen och Läroplan för förskolan medan Borås Stad ansvarar för tillsynen. Samtidigt är förskolorna en del av pastoratets uppgift att bedriva undervisning. Det finns inga religiösa förväntningar på barnen eller deras vårdnadshavare men de erbjuds att vara en del av ett sammanhang där Svenska kyrkans tro och värderingar utgör resurser för lärandet. Borås pastorat vill även vara en resurs för stadens skolor i stort när det gäller undervisning om kristen tro, etik och livsfrågor. Här är det viktigt att skolans krav på att undervisningen ska vara icke-konfessionell respekteras.

En väv med många färger

Att mitt i mångfalden spegla Guds kärlek till alla

Borås pastorat kan ses som en väv med många färger. Den är bitvis lite brokig och inte alltid symmetrisk. Variationen av färger berättar om olika människor, språk och livstolkningar men framför allt vittnar färgerna om liv. Tittar man lite närmare ser man hur historia och nutid fogats samman. Uppgiften för oss som lever nu är att väva på ett sådant sätt att vi underlättar för framtida generationer.

Pastoratets önskan är att mitt i mångfalden spegla Guds kärlek till alla människor och man har under en längre tid arbetat för ett mer medvetet HBTQI-perspektiv. Pastoratet vill välkomna människor som av någon anledning upplever sig stå utanför majoritetssamhället.

Språk är avgörande för den som vill värna mångfald eftersom det både kan skilja och förena människor. Tidigt i Bibeln kan vi läsa om hur språkförbistringar skingrade människorna när de skulle bygga ett torn i Babel (Gen 11:1-9) men också om hur människor med olika språk förstår varandra under den första kristna pingsten – det som ibland kallas kyrkans födelse (Apg 2:1-13). Att det sätt på vilket vi människor använder språket avgör hur inkluderade vi känner oss märks om vi funderar på vad som händer om vår syn eller hörsel försvinner. Borås pastorat strävar efter att ha ett så inkluderande språk som

Foto: Ikon

möjligt och vill värna arvet från reformationen som säger att evangeliet ska förkunnas så att människor förstår.

Ett språk handlar givetvis om de talade orden, men det rymmer många fler dimensioner. I kyrkans liv är musiken och symbolerna exempel på språk som kan nå djupare än det talade ordet. Gester, tonfall och bilder är språk som ibland glöms bort men som sänder tydliga signaler. Borås pastorat vill kommunicera på ett enkelt och begripligt sätt på de platser där människor är.

Det talade ordet

I det vardagliga församlingsarbetet i pastoratets kyrkor finns många människor som har andra modersmål än svenska. Med tanke på alla språk som talas i Borås är det viktigt med lyhördhet och nytänkande för att minska de språkliga barriärerna – detta gäller särskilt vid de tillfällen då det inte finns någon som kan tolka. I Hässleholmens kyrka arbetar man särskilt aktivt för att minska de språkliga klyftor som uppkommer i en mångkulturell stad och i Caroli församling finns sedan länge en finskspråkig verksamhet där gudstjänster, kyrkliga handlingar, sjukevård och olika församlingsaktiviteter erbjuds på finska.

Förståelsen av det talade ordet handlar inte bara om modersmål utan också om förmågor som varierar beroende på hur gamla barn är. Borås pastorat strävar efter att i relation till barn och unga använda ett språk som är relevant för deras ålder.

Det musikaliska språket

Musiken har en central roll i kyrkans liv. Det musikaliska språk som används vid en gudstjänst, i en konfirmandgrupp eller på en begravning spelar ofta en viktig roll för upplevelsen. När musiken förmedlar hopp eller tolkar livet är det ett sätt att förmedla evangeliet. Det är inte utan anledning som Johann Sebastian Bach ibland kallas för den femte evangelisten.

Musiken kan användas som ett pedagogiskt verktyg för människor i alla åldrar. Den har en stor potential eftersom den kan fånga känslor och paradoxer som inte det talade språket rymmer. Ser man musiken som ett språk blir frågan om människors möjlighet att ta det till sig central. Ibland kanske språket upplevs som främmande av dem som besöker kyrkan. Mötet med främmande språk kan både skapa nyfikenhet och distans. När det gäller musiken i kyrkan är det viktigt att fundera över hur människor kan relatera till det musikaliska språk som används på ett positivt sätt. Här blir frågan om barn och ungas musikspråk särskilt betydelsefull.

Begravningsplatserna påminner om livet och dess gräns

Varje dag söker människor sig till Borås begravningsplatser. Det kan handla om en önskan att besöka en speciell grav eller att bara finna ro. Begravningsplatserna har en viktig praktisk betydelse men pastoratet vill också att de förmedlar ett budskap. De ska påminna om livet och dess gräns samtidigt som de ger hopp om att döden inte har det sista ordet. Här står inte det talade ordet i centrum. Ändå är det platser som talar till flera sinnen. Att begravningsplatserna spelar en stor roll för många märks bland annat av alla ljus som tänds – inte minst vid tiden runt alla helgons dag. Begravningsplatsen är det ställe där barn många gånger möter döden för första gången. Borås pastorat vill särskilt ta hänsyn till barns tankar och frågor i formandet av begravningsplatserna.

Kommunicera begripligt där människor är

Alla som har en relation till Borås pastorat kommunicerar något om pastoratet. Engagerade människor är de bästa budskapsbärarna. Inget kommunikationsmedel i världen kan mäta sig med det som sprids från mun till mun. Samtidigt behövs strategi när det gäller val av budskap, målgrupper och medier. Likaså behövs en medvetenhet om hur pastoratets resurser bäst fördelas gällande kommunikation. Pastoratets kommunikation behöver vara begriplig och utgå från plattformar där människor finns. Konkret innebär det att pastoratet behöver utveckla sin närvaro i fysiska och digitala medier samt arbeta kring en större medvetenhet om hur de kommunikationskanaler som kan nyttjas ser ut och hänger ihop.

Foto: David Ottvall

Foto: Ikon

Det större sammanhanget

Borås pastorat vill se bortom den egna horisonten för att vara en del i olika större sammanhang. Samarbetet med andra kyrkor är ett sådant. Pastoratet är engagerat i Borås ekumeniska råd, Borås kristna ungdomsråd, Kyrkornas flyktingrådgivning och Kyrkornas matbutik. Dessutom finns ett samarbete med Sveriges kristna råd. Borås pastorat har flera internationella relationer. Bland annat har Brämhults församling en vänförsamling i Sydafrika och Caroli församling en i Tyskland. Det finns insatser som görs genom Act Svenska kyrkan och Svenska kyrkan i utlandet. Pastoratet arrangerar regelbundet resor för unga ledare till Taizé i Frankrike. Dessutom finns möjlighet till internationella utbyten genom Skara stift.

Borås pastorat ser gärna att dialogen går längre än att bara gälla kristna kyrkor. Pastoratet vill också utöka dialogen med representanter för andra religioner än kristendomen. Sammanfattningsvis kan sägas att Borås pastorat vill sträva efter ett generöst och respektfullt förhållningssätt till alla som inte främst identifierar sig med Svenska kyrkan. Detta gäller oavsett om det handlar om människor som tillhör en annan kyrka än Svenska kyrkan, en annan religion än kristendomen eller om dem som inte identifierar sig med religion över huvud taget.

Pastoratet vill spela en aktiv roll i samhällslivet och där är kommunen den främsta samarbetspartnern. Förutom kommunen finns också etablerade samarbeten med Västra Götalandsregionen, Högskolan i Borås och Kriminalvården. I samarbetet med aktörer som dessa vill Borås pastorat vara en pålitlig och kompetent medspelare.

I allt arbete som sker i Borås pastorat ska det också finnas en medvetenhet om det globala sammanhang där Borås pastorat är en liten del. Vi lever alla i en värld där det krävs ett globalt ansvar för fred och rättvisa samtidigt som hela skapelsen värnas. Internationell solidaritet handlar mycket om att göra miljömedvetna val. I vardagen kan det handla om vilka produkter som köps in och vilka resor som görs. En målsättning för pastoratet är att lämna så få negativa ekologiska fotavtryck som möjligt.

Regler beslutade av domkapitlet

Domkapitlet har med stöd av kyrkoordningen slagit fast att vissa regler ska gälla i Skara stift. Det handlar om gudstjänst- och mässfirande, dop- undervisning som föregår konfirmationsgudstjänst samt frågan om det finns minst en tjänst som organist eller försteorganist i pastoratet. Domkapitlet vill också veta hur kyrkorummen i pastoratet används som resurs för den grund-

läggande uppgiften liksom hur ansvaret för församlingarnas grundläggande uppgift fördelas mellan församlingarna. Vidare vill domkapitlet även att det tydliggörs hur prästtjänsterna i huvudsak disponeras mellan församlingarna.

Gudstjänster, konfirmandarbete, organisttjänster och språk

I de tre Boråsförsamlingarna firas normalt gudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag. Pastoratets målsättning är att det ska finnas ett regelbundet gudstjänstliv på fasta och återkommande tider i samtliga kyrkor. I Borås pastorat firas minst en huvudgudstjänst i form av den allmänna gudstjänsten alla söndagar och kyrkliga helgdagar och det firas minst en huvudgudstjänst med mäsas alla söndagar och kyrkliga helgdagar med undantag för långfredagsgudstjänst och julotta. I pastoratet firas också mässor vid andra tillfällen, till exempel veckomässor. Det finns en tjänst som organist och en som försteorganist i Borås pastorat. Pastoratet följer Svenska kyrkans riktlinjer och rambestämmelser för konfirmandarbete. Frågan om hur kyrkan ska möta människor som talar olika språk är central och pastoratet arbetar för att människor som söker sig till kyrkan både ska förstå och bli förstådda.

Kyrkorum

Brämhults församling har en kyrka (Brämhults kyrka), Caroli församling har tre (Byttorps kyrka, Caroli kyrka och Sjöbo kyrka) och Gustav Adolfs församling tre kyrkor (Dammavedjans kyrka, Gustav Adolfs kyrka och Hässleholmens kyrka).

De två största församlingarnas storlek och det faktum att Brämhults församling bara har en kyrka motiverar att det firas söndaglig gudstjänst i samtliga kyrkor med undantag för sommaren. Varje kyrka i pastoratet har församlingsverksamhet där man förutom gudstjänst även bedriver undervisning samt utövar diakoni och mission. Det finns anställda som har tydlig koppling till samtliga kyrkor och församlingshem.

Utöver de sju kyrkorna tillkommer fyra kapell på två av de fem begravningsplatserna (S:t Ansgars griftegård, S:ta Birgittas griftegård, S:t Sigfrids griftegård, Brämhults kyrkogård och Caroli kyrkogård). Det finns ingen övertalighet av invigda kyrkorum men nyttjandegraden behöver höjas.

Ansvarsfördelning gällande den grundläggande uppgiften

Borås pastorat leds av kyrkoherden och kyrkorådet är pastoratets styrelse. De ska ha omsorg om församlingslivet och har tillsammans med kyrkoherden ansvar för att den grundläggande uppgiften utförs. De tre församlingarna i Borås pastorat har alla var sitt församlingsråd. Församlingsråden har ingen delegation som går utöver det som sägs i kyrkoordningen. Ansvarsfördelning av den grundläggande uppgiften följer personalorganisationen i pastoratet och inte församlingsindelningen.

Syftet med de tre församlingarna, som sinsemellan tydligt skiljer sig från varandra gällande storlek, är att skapa resurser för att lösa den grundläggande uppgiften. För att bättre möta människors olika behov, för att tydligare passa ihop med personalorganisationen och för att kunna profilera kyrkorna i relation till varandra – helt enkelt för att utföra den grundläggande uppgiften på ett mer ändamålsenligt sätt – behöver en översyn göras av den nuvarande församlingsindelningen.

Antal prästtjänster

Stiftsstyrelsen har beslutat att det i Borås pastorat ska finnas minst sjutton prästtjänster (2012–02– 02) vilket pastoratet också har. Prästtjänsterna är kopplade till pastoratet och inte till specifika församlingar.

Utvecklingsområden

Det finns många behov i Borås och pastoratet har en önskan om att möta dessa på bästa sätt genom att förstärka arbetet med den grundläggande uppgiften. Utmaningarna som finns i Borås skapar goda förutsättningar att göra skillnad för människor. Under 2023–2026 vill Borås pastorat särskilt lyfta fram utvecklingsområdena *hopp*, *närvaro* och *hållbarhet* och låta alla tre genomsyras av ett barnperspektiv.

Syftet med texterna som beskriver utvecklingsområdena är dubbelt. De ska både vara så konkreta att de kan fungera som tydliga riktningsgivare när prioriteringar ska göras och beslut fattas samtidigt som orden *hopp*, *närvaro* och *hållbarhet* också speglar förhållningssätt som är så allmänna att alla kan utgå från dem i allt som görs.

Hopp

Kyrkans sändning (mission) handlar till stor del om att peka på hoppet som grundas i att Gud älskar världen. Hoppet gäller livet här och nu, men också livets slut och den mer avlägsna framtiden. Det är hela kyrkans uppdrag att påminna om detta hopp. Hoppet behöver gestaltas på olika sätt beroende på tid och sammanhang. Under 2020-talets första hälft handlar det på många sätt om att sprida hopp i en tid av oro.

Under de närmaste åren vill Borås pastorat särskilt:

- Utveckla arbetet med gudstjänst, lärande och undervisning för barn och unga. Utvecklingsarbetet gäller hela pastoratet, men en präst, en musiker och en pedagog har särskilt anställts för detta ändamål.
- Satsa på barn och ungas psykiska hälsa genom att bland annat inrätta en ny kuratorstjänst på samtalsmottagningen.

Foto: David Ottvall

Hållbarhet

Kyrkans arbete behöver kännetecknas av hållbarhet. Borås pastorat vill särskilt lyfta fram två dimensioner av hållbarhet där den ena handlar om hållbarhet i relation till miljön genom att skapa så få negativa ekologiska fotavtryck som möjligt och den andra om att hitta en långsiktig hållbarhet för den kyrkliga verksamheten.

När det gäller miljöarbetet vill Borås pastorat:

- Fortsätta sitt systematiska arbete med att kontinuerligt sätta nya mål för att bidra till en ökad miljömedvetenhet.
- Ta steg tre i Svenska kyrkans miljödiplomering vilket bland annat innebär att pastoratet uppdaterar sin vision och policy för miljöarbete samt erbjuder fortbildning kring miljöfrågor för ideella, anställda och förtroendevalda.

Kyrkoordningen säger att alla i församlingen delar ansvaret för att den grundläggande uppgiften blir utförd (KO, inledning till andra avdelningen). Idealitet har varit ett utvecklingsområde 2015–2022 men pastoratet kan utveckla arbetet med idealitet ytterligare. Det handlar om att matcha människors längtan och förmågor med de behov som finns i det lokala församlingsarbetet samtidigt som man skapar tydliga strukturer för att organisera och underhålla det arbete som sker ideellt.

Borås pastorat vill:

- Arbeta för långsiktig hållbarhet när det gäller kyrkans verksamhet genom att utveckla och tydliggöra strukturen i arbetet med ideella medarbetare.

Närvaro

Kyrkans närvaro handlar om att vara där människor är. Närvaro är en förutsättning för att kunna utföra kyrkans grundläggande uppdrag. Detta är en särskild utmaning i ett läge där befolkningen ökar samtidigt som andelen kyrkotillhöriga sjunker. Närvaro behöver inte handla om att vara på så många platser som möjligt utan handlar snarare om att strategiskt välja platser som gör kyrkan tillgänglig. Närvaro innefattar också förmågan att lyssna till och förstå människors situationer och ibland även om att våga utmana givna föreställningar eller om att våga gå nya vägar.

För att kunna ha så god närvaro som möjligt vill Borås pastorat:

- Skapa en större medvetenhet hos medarbetare om kyrkans möjlighet att vara närvarande på andra platser än i de egna lokalerna. Det kan handla om närvaro på skolor, äldreboenden, sjukhus och fängelser men även på allmänna platser och större allmänna arrangemang liksom om digital närvaro.
- Arbeta för en mer ändamålsenlig församlingsindelning.
- Öka nyttjandegraden av de egna fastigheterna.
- Arbeta vidare med om- och nybyggnationer utifrån ett långsiktigt perspektiv.

Att lita på Gud

Den här församlingsinstruktionen handlar om vad människor kan göra för att peka på Kristus. Svenska kyrkan är i grunden en trosgemenskap av människor. Även om människan kan åstadkomma mycket behöver hon också vara medveten om sina gränser. Människan kommer aldrig att fullt ut kunna förut säga eller ta kontroll över samhällsutvecklingen och kyrkans roll i den. Ytterst måste Borås pastorat lägga sin framtid i Guds händer. Både som enskild och som trosgemenskap har man till syvende och sist inget annat val än att inför det okända lita på Gud och tro att löftet om att Gud är med bär in i framtiden.

Telefon växel: 033-17 94 00
E-post: boras.pastorat@svenskakyrkan.se
svenskakyrkan.se/boras

Svenska kyrkan
BORÅS

Foto: Ikon